

بودیم. مردم از این محدودیت‌های ضروری تأثیر می‌پذیرند. همین ایام هم دوگانه‌ای در رسانه‌ها مطرح می‌شد، مبنی بر اینکه عده‌ای با همین تعطیلی شاید به لحاظ روزی در تنگنا باشند، ولی این محدودیت‌ها ضروری و برای حفظ سلامت مردم است. حتی روزهای اول شاهد بودیم برخی به دولت انتقاد می‌کردند که چرا این محدودیت‌ها ایجاد نمی‌شود؛ چون بحث سلامت جامعه و بهداشت عمومی مطرح بود.

ساختار حقوقی ما فرایند تعاملی و جامعی را پیش‌بینی کرده است؛ یعنی برای ارائه لایحه بر مجلس و بعد شورای نگهبان ابتکار عمل در دست دولت است؛ ممکن است بگویند این فرایند زمان‌بر است؛ نه اتفاقاً بحث فوریت همین‌جا مطرح می‌شود و اگر تفسیر شورای نگهبان را دیده باشید، می‌گوید «فوت فرصت یا لطمه یا خسارت جبران‌ناپذیر» که می‌تواند در اینجا مصداق داشته باشد و طرح لایحه سه فوریتی یا دوفوریتی تقدیم شود؛ ولی جریان عامه در کشور حاکم باشد.

البته بحث ما علمی، آکادمیک و حقوقی است و نمی‌خواهیم زحمات عزیزان را در مقام اجرا در دولت، مجلس و سایر نهادها زیر سؤال ببریم؛ چون آن ظرفیتی که استفاده شده، یکی از ظرفیت‌های قانون اساسی است و. ادله‌ای در پس خود دارد. قانون اساسی در اصل ۱۷۶ به تهدیدات خارجی و داخلی اشاره کرده که این هم می‌تواند یکی از مصادیق تهدید باشد؛ نکته‌ای که ما با صراحت بیشتری از اصل ۱۷۹ متوجه می‌شویم و در کنارش اصول دیگری را هم داریم. اینکه ستادی به نام «ستاد ملی کرونا» تأسیس شود، رئیس آن وزیر بهداشت، به عنوان وزیر تخصصی است نه وزیر سیاسی، در مقام عمل آثار دارد و اینکه وزری هم‌تراز او تا چه حد به حرف او توجه کنند یا نکنند، از تبعات آن خواهد بود (چون فنی است نمی‌خواهم ورود کنم).

آقای دکتر به قانون مدیریت بحران اشاره کردند، در این موضوع قوانین دیگری هم داریم. «ماده ۱» قانون آیین‌نامه داخلی مجلس این ترتیبات را پیش‌بینی کرده، می‌گوید محل دائمی مجلس شورای اسلامی ساختمان بهارستان است و جلسات مجلس در این محل رسمیت دارد و می‌توانند جای دیگر را هم قرار دهند؛ هر محل دیگری که حتی فضای مجازی را هم می‌تواند در بر گیرد؛ با فاصله یا ترتیبات دیگری یا در فضای مجازی، با پیشنهاد هیئت‌رئیس حتی نظر کل مجلس را هم نمی‌خواهد، رأی موافق دوسوم

نمایندگان حاضر در جلسه رسمی مجلس کافی است؛ جلسه‌ای تشکیل می‌دهیم و اگر نمایندگان موافق نبودند، نسبت به ادامه‌اش مخالفت می‌کنند. بر طبق «تبصره ۱» در مواقع اضطرار که تشخیص آن هم بر عهده هیئت‌رئیس مجلس است، اگر تشکیل جلسات رسمی در محل‌های موضوع ماده ممکن نشود، محل دیگری از طرف هیئت‌رئیس تعیین و به نمایندگان اطلاع داده می‌شود. ادامه تشکیل جلسات در این محل نیز با رأی اکثریت نمایندگان حاضر در جلسه رسمی است. حتی قانون عادی کشور جزئیات را مشخص کرده و در «تبصره ۲» گفته است که موافق و مخالف هر کدام بعد از پنج دقیقه صحبت، رأی‌گیری کنند.

ماده ۱۷۷ آیین‌نامه داخلی مجلس به عبارتی هم ادبیات اصل ۷۹ قانون اساسی را به صورت منعکس شده در آن می‌بینیم می‌گوید بر اساس اصل ۷۹ قانون اساسی دولت حق دارد در حالت جنگ و شرایط اضطراری و نظیر آن با تصویب مجلس محدودیت‌های ضروری برقرار نماید؛ دولت باید قبل از اعمال محدودیت لایحه‌ای را تقدیم کند و آن را به تصویب مجلس منوط نماید. این امر خیلی مهم است؛ زیرا در تبصره آن هم آمده، چنانچه دولت بدون کسب مجوز به اعمال محدودیت مبادرت نماید، رئیس مجلس موظف است تقدیم لایحه محدودیت را از رئیس‌جمهور مطالبه کند.

بنابراین قانون این امر را با جزئیات پیش‌بینی کرده و حتی ضمانت اجرایش را هم دیده و اعلام کرده در این خصوص حق سؤال و استيضاح رئیس‌جمهور را دارد و سؤال از سایر وزرا، برای نمایندگان محفوظ است. این‌ها متون جاریه قانونی کشور است که می‌تواند مبنای عمل قرار گیرد. به نظر می‌رسد خود مجلس، مرجع تشخیص مصادیق اضطرار است؛ البته شرایط کنونی می‌تواند همان شرایط باشد.

بعد از اینکه مسئله شیوع ویروس کرونا در کشور جدی شد، در مقام عمل، مجلس خود را مشمول مصوبات ستاد ملی مبارزه با کرونا دانست و به حالت تعطیل درآمد و جلسات آن برگزار نشد؛ از جمله بودجه سال ۹۹ کشور به‌طور کلی از دستور کار مجلس خارج و از طریق حکم حکومتی و آن روش مشخص اقدام شد. آیا با شما به‌عنوان عضو حقوق‌دان شورا هماهنگی صورت گرفت؟ آیا در شورا مطرح و نظرخواهی شد که تعطیلی مجلس باعث می‌شود بودجه به‌طور کامل از دستور کار خارج گردد؟ اگر پاسخ مثبت است، شما موافق این رویه بودید یا خیر؟

طحان نظیف: استمزاجی از شورا صورت گرفت و راهکارهای مختلف اندیشیده و بررسی شد؛ مثلاً یک

